

Ikke la de unge bli stående alene

Det er ikke *fraværet av brukerstemmer* i Psykologtidsskriftets temautgave om diagnoser som bør plage oss mest.

TEKST

Odd Volden

PUBLISERT 5. desember 2014

Det er ikke helt enkelt å være kritisk leser når redaktøren er flagellant. I en lederartikkel i tidsskriftets temanummer om diagnostikk (september) er vi vitne til noe så sjeldent som redaksjonell selvpisking: *Fraværet av brukerstemmer* i den aktuelle utgaven, riktignok «med et viktig unntak», peker mot redaksjonell likegyldighet (s. 689).

Vi kan vanskelig tolke sjefredaktørens påstand om «et viktig unntak» annerledes enn at han ikke har fått med seg at det faktisk er *to* artikler i temanummeret om diagnoser som løfter fram tydelige brukerstemmer.

Artikkelen sjefredaktøren peker på, er Aina Olsvolds artikkel om barns refleksjoner over sin ADHD-diagnose (s. 699–707). Jeg opplever artikkelen som oppsiktsvekkende, på flere måter: Vi har å gjøre med en psykolog som i 2014 bruker *klasse* som analytisk kategori. Vi har å gjøre med en psykolog som gir så mye plass til barnas stemmer at vi nesten glemmer at det er en fagartikkel.

Innholdet i barnas utsagn er rystende. Forskeren konkluderer med at «(d)e fleste av barna opplever diagnosen negativt, og kjennskap til diagnosen fører til et identitetsstrev som de psykologisk arbeider med på forskjellig måte» (s. 706).

Den andre artikkelen som i sterk grad løfter fram brukerstemmer, er Per Are Løkkes artikkel om diagnosekulturens bidrag til å usynliggjøre jenters anstrengelser i en verden som i foruroligende grad krever lydighet (s. 767–772). Denne artikkelen bringer ikke bare anonymiserte brukerstemmer; vi møter her også navngitte borgere som har skrevet om sine erfaringer med fenomener og tjenester (Linnea Myhre, Erica Löfström, Sylvia Åkerman og Gine Cornelia Pedersen).

Med fare for å høres ut som Finn Skårderud: Jeg leser Olsvold og Løkkes konklusjoner, og temanummeret om diagnoser i sin helhet, som *fravær*. Slik sett gir sjefredaktørens selvpisking mening. Men det er ikke *fraværet av brukerstemmer* i den aktuelle utgaven som bør plage oss mest.

Diagnostikk vil, i ulik grad og for ulike formål, kunne være nyttig – for beslutningstakere, forskere, klinikere og brukere. Jeg finner alle artiklene i temanummeret om diagnoser interessante. Men *fraværet av alternative perspektiver* (utover kritikk av diagnostikk) gjør likevel temanummeret om diagnoser som helhet til lite mer enn en rituell botsøvelse.

Så lenge Psykologforeningen kan vise til at det fortsatt finnes motstemmer, også i deres rekker, kan tilpasningen til den diagnostiske kultur fortsette. Fraværet av beskrivelser av *alternativer* til diagnostikk, og fraværet av beskrivelser av *botemidler* mot bivirkningene av diagnostikk, bidrar etter mitt skjønn til en grov feilspeiling av feltet.

Refleksjoner knyttet til identitet, narrativ, diagnose, sykdom, tilstand, lidelse og funksjonsnedsettelse må inviteres til og forhandles utvungent av alle tjenesteytere på feltet. Når det gjelder bivirkningene, og nå knytter jeg primært an til Aina Olsvolds artikkel, må det være et klart ansvar for psykologer å sørge for at unge klienter ikke blir stående alene på sine ordinære arenaer etter diagnostisering.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 12, 2014, side 1053

TEKST

Odd Volden, Brukeraktivist